

intervju nedelje **BODO WEBER**

STRUČNJAK BERLINSKOG SAVETA
ZA POLITIKU DEMOKRATIZACIJE

SRBIJA JE ZASLUŽILA POHVALE OD MERKELOVE

FOTO: MIHAT POTURNOVIĆ/IFE

Nemačka kancelarka je podelila pohvale i u cilju ohrabrenja nastavka ekonomskih reformi, dijaloga s Prištinom i konstruktivne saradnje Beograda s Evropskom unijom

Nemačka kancelarka Angela Merkel podelila je pohvale tamo gde je to zaslužno - na račun ekonomskih reformi, regionalne saradnje i odstupanja od ranijeg tvrdog stava o razgovoru s Prištinom u Briselu. To u razgovoru za Kurir kaže analitičar Bodo Veber iz berlinskog Saveta za politiku demokratizacije. Dodaje da će sve to imati konkretnih efekata kada bude rezultata u dijalogu između Beograda i Prištine. - Kancelarka Angela Merkel je podelila pohvale tamo gde je to zaslužno, pa i u cilju ohrabrenja nastavka ili intenziviranja reformi i konstruktivne saradnje sa Evropskom unijom, započete strukturalne ekonomske reforme, nastavka regionalne saradnje, uprkos stalnom retoričkom prepucavanju, ali i onome što je najmanje poznato javnosti - navodnom odstupanju od ranijeg tvrdog, za EU neprihvatljivog stava Beograda u poslednjoj rundi dijaloga, posebno o pitanju statuta Zajednice srpskih opština na Kosovu. Međutim, to neće imati konkretnih efekata dok nema rezultata u dijalogu.

Nakon posete pojavile su se spekulacije da bi prva poglavlja između Srbije i EU mogla da budu otvorena u decembru. Mislite li da je to realan scenarij?

- Do otvaranja poglavlja još u ovoj godini može doći jedino ako dođe do dogovora u Briselu još pre letnje pauze. A za to je ostalo još sasvim malo vremena.

Rusija je uložila veto na rezolu-

ciju o Srebrenici. Međunarodni poznavaoци prilika na Balkanu komentarišu da je veoma loše to što je Srbija zatražila od Rusije da uloži veto. Šta vi mislite o tom potezu?

- Slažem se. Premijer Vučić je prvobitno pokušao da zauzme srednji put - to je svakako bilo moralno diskutabilno, ali politički lukavo. Onda je predsednik Tomislav Nikolić tu poziciju gurnuo udesno i Vučić se tom preokretu pridružio.

DO OTVARANJA PRVIH POGLAVLJA SA EU MOŽE DOĆI DO KRAJA OVE GODINE SAMO AKO SE ŠTO PRE POSTIGNE DOGOVOR BEOGRADA I PRIŠTINE

Može li to da se odrazi na put Srbije u EU?

- Svakako, to će sigurno dovesti do toga da će deo članica Evropske unije tražiti ranije otvaranje poglavlja 32 u okviru pristupnih pregovora, te insistirati na ranijoj harmonizaciji spoljne politike Srbije s politikom EU, uključujući i odnos EU prema Rusiji. Može se slobodno govoriti o autogolu.

Za razliku od UN, rezolucija o Srebrenici je prošla u Evropskom parlamentu i Kongresu SAD. Čini se da se takvim činom relativizuje tvrdnja njenih podnosilaca da je njen krajnji cilj pomirenje.

- Ne znam kakve to veze ima. Srebrenica je bio najveći masakr u Evropi posle Drugog svetskog rata, a Haški tribunal je taj masakr okvalifikovao kao genocid. I zato Zapad ne može prelaziti preko te činjenice, čak i da je

pružio ruku pomirenja, što je u potpunosti isključio pitanje političke odgovornosti iz nacrtane britanske rezolucije. No, Srbija se izgleda i dalje nalazi u nekom međuprostoru - ona je na jednoj strani prihvatila te pravne tekovine uspostavljanjem pravosudnih institucija poput Specijalnog tužilaštva. Ali na drugoj strani, čini se, većina društva i dalje ne može prihvatiti „genocid“ ne kao ideološku, nego kao pravnu katego-

riju. Dok je tako, „pomirenje“ može i dalje biti samo površno. Izgleda da su podnosioci rezolucije o Srebrenici u UN u tome bili malo naivni.

Sve su glasnije ocene, poput one Florans Artman, koja je na osnovu uvida u razna dokumenta izjavila da je Srebrenica žrtvovana zarad Dejtona, te da veliku

odgovornost snose Francuska, Velika Britanija i SAD. Da li rezolucija ima veze sa ovakvim optužbama, kao i ocenama da njome ove zemlje „peru svoju savest“? - Za Srebrenicu svi tadašnji akteri nose deo odgovornosti. No, daleko najvišu odgovornost imaju oni koji su naređivali i izvršavali sistematsko ubijanje preko 8.000 muškaraca. Snaga liberalnih demokratija je u sposobnosti da se dođe do priznavanja sopstvenih grešaka i da se na njima uči. To je često spor, ali nezaustavljiv proces. O tome je ovde reč. Nadam se da će se i u tom smislu Srbija uskoro pridružiti porodici liberalnih demokratija - zarad sopstvene dobrobiti.

Pojavile su se kritike i da je, imajući u vidu korake koje Moskva čini, sada na delu ruski revizionizam, da Rusija podriva evrointegracije zemalja u regionu, a da se njeno ponašanje tokom devedesetih relativizuje ocenom da je Moskva tada bila slaba. Slažete li se sa ovom ocenom?

- O ruskoj reviziji sopstvene istorije, svakako. Samo pogledajte kako Putinova medijska mašinerija u agresiji na Ukrajinu meša podršku za neke fašističke ruske organizacije i tradicionalni antifašizam u jedno tužno obezvređivanje pat-

NAJTUŽNIJE SU MOŽDA SRPSKE ŽRTVE U SREBRENICKOJ REGIJI. ONI SU DUPLJE ŽRTVE - ŽRTVE ZLOČINA, TE NACIONALIZMA SOPSTVENOG NARODA

nje sovjetskih naroda od nacionalističkog nemačkog režima. Rusija nije samo devedesetih bila slaba, ona je to i danas, jer u pozadini aktuelne agresivne politike zapravo leži kriza režima.

Premijer Srbije Aleksandar Vučić je prelomio i otišao na obeležavanje 20 godina zločina u Srebrenici. Smatrate li to mudrim potezom?

- Smatram da je, posle histerične retorike i najvećeg dosadašnjeg odstupanja od disciplinovanog državičnog držanja naspram Zapada i susednih zemalja, njegov odlazak na komemoraciju skoro u potpunosti obezvređen. Ipak, smatram da je dobro tamo otići i doživeti atmosferu tog mesta.

Kako ocenjujete izjavu Bakira Izetbegovića da Vučić može da dođe u Srebrenicu, ali da čuti? Da li se tako gradi pomirenje u regionu?

- Osnov za napredak u pomirenju već je bio uništen beogradskom retorikom, a reakcija Bakira Izetbegovića samo predstavlja klasičan regionalni dodatak tom skretanju s puta.

Da li Izetbegović treba da ide s Vučićem na stratišta ubijenih Srba?

- Sve dok region ostaje talac relativizacije poput rata brojevima žrtava, nikakav odlazak gde god neće voditi do trajnog pomirenja. Najtužnije poglavlje u toj priči su možda srpske žrtve u srebreničkoj regiji. Oni su duple žrtve - žrtve zločina, te žrtve nacionalizma sopstvenog naroda, koji je, odbijanjem priznavanja činjenice da se genocid dogodio u Srebrenici, najviše odgovoran za to što Haški tribunal nije uspeo da i te zločine osudi.

Razgovarala
Danijela
Luković

O spoljnoj politici

OPREDELITE SE - EVROPSKA UNIJA ILI RUSIJA

❖ Srbija, čini se, uspeva da balansira u dobrim odnosima sa EU i Rusijom. Hoće li, prema vašem mišljenju, moći da sa ovakvom strategijom nastavi ili će doći momenat kada će morati da se jasno opredeli?

- Srbija će morati da se opredeli, i to svi ključni akteri u Beogradu savršeno dobro znaju.

O odnosima premijera i predsednika

VUČIĆ I NIKOLIĆ SE SAMO IGRAJU?

❖ Kako vam se čine potezi premijera Vučića kao državnika? I predsednika Tomislava Nikolića?

- Najveći problem je što različiti potezi i razlike u retorici predsednika i premijera zvaničnike EU i SAD stalno teraju da se pitaju da li je reč o stvarnim političkim razlikama ili samo o dobro koordiniranoj političkoj igri, podeli rada.